

трансформаційні процеси вугільного сектору потребують тимчасового корегування, виходячи зі змін тенденцій світового енергетичного ринку, викликаних широкомасштабною агресією Росії проти України [2]. Для цього необхідно: здійснити розробку системи антикризових заходів, що забезпечуватимуть тимчасове корегування державної політики у сфері застосування принципів справедливої трансформації; у стратегічних планах промислового розвитку на період воєнних дій та період раннього повоєнного відновлення передбачити ці заходи, що забезпечить тимчасову зміну детермінант без змін імперативних характеристик повоєнного промислового розвитку.

Література:

1. START technical assistance.
URL: https://energy.ec.europa.eu/topics/oil-gas-and-coal/eu-coal-regions-transition/start-technical-assistance_en#application-process (date of application: 05.03.2024).
2. Оновлений національний визначений внесок України до Паризької Угоди (НВВ2). URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-shvaliv-cili-klimatichnoyi-politiki-ukrayini-do-2030-roku> (дата звернення: 05.03.2024).
3. Снігова О.Ю. Справедлива трансформація і вугільна промисловість: європейські тренди та українські реалії. Дзеркало тижня. 12 серпня, 2023. URL: <https://zn.ua/ukr/energetics/spravedliva-transformatsija-i-vuhilna-promislovist-jevropejski-trendi-ta-ukrajinski-realiji.html> (дата звернення: 05.03.2024).

ОЦІНКА ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ ПИВА ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО РОЗВИТКУ

Страшинська Л.В., доктор економічних наук, професор,
Національний університет харчових технологій, м. Київ, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5345-0609>

На теперішній час пиво є одним із найпопулярніших напоїв у світі. Саме тому ринок пива виступає ключовим структурним елементом національної харчової промисловості, яка є частиною глобальної пивоварної індустрії. Протягом останніх років ринок пива в Україні функціонує у нестандартних умовах. Пандемія коронавірусної інфекції, карантинні обмеження та війна поставили перед суб'єктами пивної галузі справжні виклики. З метою ефективного функціонування учасники ринкових відносин адаптувалися під зміни та продовжують підтримувати економіку України.

Розвиток вітчизняного ринку пива в Україні характеризується певними особливостями, зокрема на кінець 2022 року в структурі обсягів реалізації продукції харчової промисловості питома вага пива та безалкогольних напоїв становила більше 20 %. Незважаючи на певні труднощі та виклики, протягом декількох років спостерігається розвиток пивоварної індустрії в Україні. Це підтверджується зростанням обсягів пивної продукції.

На основі аналізу сучасної економіки України, без перебільшення можна сказати, що пивна галузь є однією з найбільш інвестиційно-привабливих секторів економіки. Пиво користується великим попитом серед населення, що і обумовлює розвиток пивної галузі. Все частіше можна спостерігати на ринку нові підприємства та компанії, які активно здійснюють виробництво та реалізацію пивної продукції. Близько 11 % всього обсягу ринку займають пивоварні, які не входять до складу великих пивоварних корпорацій.

Ринок пива в Україні функціонує під впливом різноманітних факторів. Такі фактори завдають як позитивного, так і негативного впливу на рівень ефективності функціонування галузі. Серед основних факторів впливу варто відзначити наступні: економічні, демографічні, культурні та соціальні, регулювання та законодавство, конкуренція, технологічні інновації, світові тенденції.

Особливого впливу на рівень розвитку пивного ринку в Україні мають інвестиційні фактори. Інвестиції в розвиток пивоварного виробництва забезпечують зростання обсягів виробництва пива. Це, в свою чергу, призводить до збільшення пропозиції пива на ринку, що може призвести до зниження цін і зростання споживання пива. У 2021 році обсяг інвестицій в пивоварні підприємства в Україні склав близько 1 млрд. доларів США. Це на 20% більше, ніж у 2020 році.

Збільшення іноземних інвестицій дозволяє модернізувати устаткування виробничих ліній, що в свою чергу позитивно впливає на рівень функціонування пивної галузі в цілому. Незважаючи на позитивну динаміку інвестиційного капіталу, ринок пива в Україні вважається досить молодим і відкритим для експериментів. Цей факт підтверджується рівнем споживання пивної продукції на душу населення. Станом на сьогодні в Україні споживання пива становить 65 л на душу населення, що значно нижче споживання пива в європейських країнах (в Чехії цей показник сягає 125 л, в Німеччині – 180 л).

Пивний ринок в Україні представлений підприємствами та компаніями, які в процесі реалізації своєї господарської діяльності

виробляють та продають пиво на території внутрішніх та зовнішніх ринків. На теперішній час за даними Державної служби статистики українськими пивоварними підприємствами випускається близько 20 найменувань ліцензійних брендів пива та близько 400 звичайних сортів пива. Пивна продукція реалізується поза межами країни і на кінець 2021 року в Україні експорт хмільного напою здійснювався в 42 країни світу.

Кожне підприємство пивоварної галузі характеризується своїми конкурентними перевагами, на основі яких можна сформулювати рейтинг найбільш популярних серед споживачів пивоварних підприємств. До таких переваг відносять, перш за все, унікальні види продукції та її смаки.

Значних трансформацій пивний ринок України зазнав в лютому 2022 року. З першого дня повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України всі суб'єкти ринку, незважаючи на їх галузеву приналежність, постали перед новими викликами. Війна внесла значні корективи у повсякденне життя та поставила нові вимоги щодо функціонування бізнесу. Велика кількість пивоварень були пошкоджені або знищені внаслідок російських обстрілів. Значна частка підприємств були змушені призупинити виробництво продукції через нестачу сировини, палива та робочої сили. На кінець 2022 року в результаті війни в Україні залишилося працювати лише близько 60 % пивоварень, які були до війни. Зокрема, у березні 2022 року внаслідок ворожого обстрілу були частково знищені потужності Чернігівської броварні. Під час обстрілу пивоварня була пошкоджена в кількох місцях, зазнали руйнувань також склади і адміністративні будівлі.

У складному становищі опинилися підприємства, які потрапили під окупацію ворога, зокрема, ПАТ «Охтирський пивоварний завод». Блокада основних транспортних шляхів обумовила виникнення дефіциту сировини, що призвело до припинення виробництва. Також в період активних бойових дій було пошкоджено головний котел ПАТ «Охтирський пивоварний завод», а також інше виробниче обладнання, проте у червні 2022 р. завод відновив виробництво пива та безалкогольної продукції.

Отже, ринок пива в Україні – це сукупність підприємств, які активно конкурують між собою в процесі виробництва та реалізації пива. Станом на сьогодні всі учасники такого ринку функціонують в складних умовах, намагаючись задовольнити найрізноманітніші вимоги своїх споживачів.

Література:

1. Півний ринок України. URL: <http://lib.udau.edu.ua> (дата звернення: 15.02.2024).
2. Ринок пива в Україні: тенденції розвитку. URL: <http://uam.in.ua/ukr/index.php> (дата звернення: 15.02.2024).
3. Ринок пива України 2023. URL: <http://www.a7d.com.ua> (дата звернення: 15.02.2024).

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ АГРАРНИХ МСП В УКРАЇНІ: НАПРЯМКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Яненко І.Г., доктор економічних наук, доцент,
ДУ «Інститут економіки та прогнозування
НАН України», м. Київ, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7007-4481>

Світ дедалі більше заглиблюється в цифровий простір через вагомі переваги інноваційних технологій і зростання чисельності молодшого більш технологічно сприйнятливого покоління. Цифрова трансформація є загальною темою досліджень, звітів, форумів і конференцій про те, як компанії можуть залишатися конкурентоспроможними в цьому все більш цифровому світі.

В останні роки як політики (ОЕСР 2019-2023; Європейська комісія 2019-2024, Мінцифри України тощо [1-4]), так і науковці (Вишневецький В.П.; Ковальчук С.Я., Купінець Л.Є. та ін. [5-6]) наголошують на цифрових та зелених трансформаціях як ключових елементах для прогресу та модернізації компаній та економіки, оскільки це приносить користь для економіки і суспільства. У 2019 р. Україна приєдналася до Керівних принципів ОЕСР з питань ІІІ, на основі яких прийнята Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 р. № 1556-р. Наприкінці 2023 р. Україна підписала Міжнародну Декларацію Блетчлі з безпеки ІІІ, а Мінцифри було презентовано «Дорожню карту з регулювання штучного інтелекту в Україні».

У світлі важливості малих і середніх підприємств (МСП) для будь-якої економіки та їхньої ролі як засобів економічного зростання, мета цього дослідження полягає у визначенні шляхів забезпечення підтримки та просування цифрових трансформацій МСП України для зміцнення їх конкурентоспроможності. Хоча зростаюча важливість